

Rezultati implementacije imovinskih Zakona i daljnji koraci u 2001.godini

Sarajevo, 19. februar 2001. godine OHR, UNHCR, OSCE, UNMIBH i Komisija za imovinske zahtjeve raseljenih lica i izbjeglica (CRPC) su konsolidirali rezultate implementacije imovinskih zakona tokom 2000. godine na cijelom podrucju Bosne i Hercegovine, odnosno prve pune godine implementacije imovinskih zakona. Na dan 31. decembra, stopa implementacije (ukupan broj povracenih stambenih jedinica koje nisu unistene naspram broja podnesenih zahtjeva) u Bosni i Hercegovini iznosila je 21%. U Federaciji ta stopa iznosi 29%, a u Republici Srpskoj 13%. Od ukupno cca 249.000 zahtjeva, rjesenja su donesena u 111.500 slucajeva (45%), a u 51.500 slucajeva izvršena.

U periodu od maja do decembra 2000. godine, stopa implementacije u Bosni i Hercegovini je rasla priblizno 1% mjesecno. Ukoliko bi se ovakva stopa implementacije nastavila, bilo bi potrebno otprilike jos sest godina da se imovinski zakoni u potpunosti implementiraju. Ovo nije prihvatljivo, posebno uzimajuci u obzir da su neke opcline u kojima je porast bio preko 3% mjesecno, pokazale da je moguće postići bolje rezultate implementacije. S obzirom na sredstva ulozena u svrhu povecanja stope implementacije, ocekujemo znacajno poboljsanje mjesečnih stopa implementacije tokom 2001. godine.

I dalje ostajemo zabrinuti cinjenicom da stopa implementacije veoma varira na podrucju Bosne i Hercegovine. Buduci da oba entiteta imaju puni pravni okvir kojim se osigurava vracanje imovine u posjed, nema nikakvog razloga da stopa implementacije varira izmedju 5% i 50%. Nekoliko opcina u Kantonu 4 (Zenica-Doboj) i Kantonu 6 (Srednjobosanski) je pri

kraju procesa implementacije. Ako se taj proces može izvršiti u tim područjima, može se izvršiti i u svakom drugom.

Ovi rezultati su u direktnoj suprotnosti sa područjima u kojima napredak ostaje spor. Nismo vidjeli odgovarajući napredak u područjima u kojima su Hrvati većinski narod, tj. u Kantonu 7 (Hercegovačko-neretvanski) i Kantonu 10, kao ni u područjima u istocnom dijelu Republike Srpske, uključujući Bratunac, Foca/Srbinje, Srpsko Gorazde i Visegrad. U pet općina u kojima je podneseno 40% zahtjeva za povrat imovine u Republici Srpskoj, tj. Banja Luka, Prijedor, Doboj, Bijeljina i Zvornik, prosječna stopa implementacije iznosi samo 10% (10% zahtjeva je riješeno i izvršeno). Mi očekujemo bolje rezultate u svakom ovom području.

Također smo zabrinuti činjenicom da stopa implementacije u Republici Srpskoj i dalje zaostaje za stopom implementacije u Federaciji Bosne i Hercegovine. Mada je implementacija imovinskih propisa u Republici Srpskoj počela kasnije nego u Federaciji, Republika Srpska je dobila značajnu pomoć od međunarodne zajednice među kojom je najvažnija ona u iznosu preko milion US dolara dodijeljena budžetu Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica s ciljem zapošljavanja dodatnog osoblja i opremanja ureda za stambena pitanja. Nema nikakvog razloga da ovakav nesklad ostane, te mi očekujemo da Republika Srpska postigne brz napredak prema potpunoj implementaciji.

Dok se napredak bio polako u usponu tokom 2000. godine, nekoliko prepreka, koje su proistekle iz propusta lokalnih organa vlasti da preuzmu potpunu odgovornost za proces implementacije, su spriječile da na cijelom području Bosne i Hercegovine dodje do prijelomnog momenta u procesu vraćanja imovine u posjed. U mnogim slučajevima lokalni organi vlasti još uvijek nisu obezbijedili adekvatna sredstva za potpuno funkcioniranje ureda za stambena pitanja. Mi također očekujemo da će oni poduzeti posebne mjere u cilju zapošljavanja povratnika/pripadnika manjinskih naroda u uredima za stambena pitanja. Mada je uspostavljeno

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice na drzavnom nivou, neophodna je jaca uloga u koordinaciji imovinskih pitanja izmedju entiteta.

U procesu implementacije imovinskih zakona su i dalje prisutne mnoge nezakonske radnje, ukljucujuci nezakonitu dodjelu privatne imovine, pljackanje i unistavanje stambenih jedinica, nasilje nad zaposlenim licima u uredima za stambena pitanja i nezakonite nadovjere/privatizacija, koje lokalni duznosnici nisu adekvatno rijesili. Takodjer ostaje znacajan problem koji se tice licnosti na javnim funkcijama koje se nalaze u stambenim jedinicama za koje je podnesen zahtjev za povrat. Ovi nedostaci se moraju otkloniti u 2001. godini.

Jos jedna znacajna prepreka povecanju implementacije je propust lokalnih duznosnika da osiguraju alternativni smjestaj. Lokalni duznosnici su odgovorni da svakom licu koje ima pravo na alternativni smjestaj obezbijede takav smjestaj. Nema nikakvog opravdanja sto su ove zakonske obaveze ostale uglavnom neispostovane. Samo je nekoliko opcina izradilo spisak stanova u drustvenom vlasnistvu za koje nije podnesen zahtjev za povrat, a mnoge drzavne firme nisu obezbijedile evidenciju za stanove na kojima je tokom rata doslo do promjene stanarskog prava. Malo toga je ucinjeno da se drugi objekti iskoriste za moguci alternativni smjesaj, kao sto su hoteli, skole, vojne kasarne i svi drugi adekvatni objekti koji se prema imovinskim zakonima entiteta mogu koristiti kao alternativni smjestaj. Mi ocekujemo da se po ovom pitanju odmah postigne napredak. Medjunarodna zajednica nece predloziti donatorima da dodjeljuju pomoc opcinama koje ne poduzmu sve mjere za osiguranje alternativnog prostora.

Lokalni organi vlasti ce i u 2001. godini biti odgovorni za svaki korak u procesu implementacije. "Ubrzanje povratka raseljenih lica i izbjeglica sa posebnim naglaskom na omogucavanju gradjanima da ostvare svoja imovinska prava" predstavlja jedan od tri prioriteta koje je Vijece za implementaciju mira utvrdilo u maju 2000. godine na sastanku u

Briselu. OHR, UNHCR, OSCE, UNMIBH i CRPC ce i dalje davati veliki znacaj ovom pitanju i na sve odgovarajuće načine pružati pomoć u procesu implementacije imovinskih zakona.

Medjutim, na cijelom području Bosne i Hercegovine se treba preuzeti odgovornost kako bi proces u potpunosti funkcionirao, sa svim zakonskim i politickim obavezama koje proisticu iz njega. Mi u potpunosti očekujemo da će nove vlade ispostovati sve svoje obaveze u ovom pogledu.